

HAJDUFÖLD

Előfizetési ár helyben és vidéken 1 óra 200 K.
(Egy hónapnál hosszabb időre előfizetést nem fogadunk el)
Egyes példány hétköznap 10 K, vasárnap -- K.

KERESZTYÉN POLITIKAI NAPILAP
Megjelenik hétfő kivételével minden nap
Felelős főszerkesztő: Dr Komlóssy Imre

SZERKESZTŐSÉG ÉS KIADÓHIVATAL:
DEBRECZEN, PIACZ-UTCZA 59. SZÁM.
INTERURBAN TELEFON: 3-43. SZÁM.

Zsidók véradója

E címen foglalkozik egyik fővárosi lap vezetőhelyén Kóbor Tamás, a magyarországi zsidóság egyik legjobb tollú publicistája azzal a nagy feltűnést keltett könyvvel, melynek címe: „A zsidóság térfoglalása Magyarországon”, szerzője pedig Kovacs Alajos miniszteri tanácsos, a hírneves statisztika-tudós, a Magyar Tudományos Akadémia tagja és a m. kir. központi statisztikai hivatal egyik vezetője.

Sok szóbeszédre, heves vitákra adott már alkalmat az a kérdés, mennyire vette ki a részét a háboru terheiből és szenvedéseiből a magyarországi zsidóság, melynek jelentékeny része szembeálló módon gazdagodott meg épen a háborusültet üzleti konjunktúrán, holott a keresztyén magyarság s különösen annak a szellemi foglalkozást folytató része épen a háboru következtében anyagilag annyira lecsuszott, hogy már ez okból idestova képtelen lesz betölteni azt a szerepet, amelyre a nemzet életében s annak irányításában épen intelligenciájánál fogva hivatva van.

Mindenütt egybehangzóan arról a tapasztalatról hallunk, de hiszen csakugyan a vak is megláthatta, hogy idehaza, az itthoni (mögöttes ország-részben, a „Hinterland“-ban) katonai alakulatoknál feltűnően több volt a zsidó vallásu katonai szolgálatot teljesítő egyén, mint ott kinn, ahol a halált osztogatták. Hiszen csak itt Debreczen láthattuk, hogy jődeig zsidó volt az állomásparancsnok, a 3-asok pótzászlóaljparancsnoka, az ő segédtisztje, élelmezőtisztje, egészségügyi orvosfőnöke, az örkülönitmény parancsnoka, a népfelkelő parancsnokság vezetője stb. Röviden: minden olyan hely és állás zsidókézen volt, ahonnan hatalmat lehetett gyakorolni, minden olyan funkcionárius zsidó volt, akitől szának és ezek sorsa függött. Ez annál feltűnőbb, mert hiszen a zsidókat a köztudat sohasem sorozta azok közé, akik általában katonai erényekkel ékesek s a katonaságot mint élet-hivatást a zsidók nem is frekvenc-tálták nagy számban.

Ez azonban még mindig nevezhető volna véletlenségnek, a felületes szemlélődés csalódásának. Kétségbevonhatatlanul igaz csupán az, amit a részletes statisztika tanít. A számok és számozások némán beszélnek. Ajkukat nem vezeti szenvedély, élvakultság. A mi feladatunk, hogy belőlük a következtetést levonjuk.

Mi is felsorakoztatunk a könyvből néhány számot, melynek hitelességét a szerző egyénisége és magas hivatali állása biztosítja, de amit nem is vont kétségbe egyetlen tulsó oldali bírálója sem. Mutatóba mai számunk más helyén közlünk néhány adatot.

Eredménytelenek a jóvátételi tárgyalások

Berlin, nov. 4. (A Hajdúföld bécsi tudósítójának telefonjelentése.) A kormány és a jóvátételi bizottság hétfőn tartják együttes ülésüket. — Pénzügyi és politikai körökben általános pesszimizmus uralkodik a bizottság tárgyalása iránt. Barthou francia megbízott ma kijelentette,

hogy elégedetlen a tárgyalások menetével. Ugy látszik, hogy magában a német kormány kebelében sincs meg a teljes egyetértés a követendő lépéseket illetően, amire utal az a körülmény is, hogy a jóvátételi bizottság elé terjesztett német program sok tekintetben hiányos.

Gömbös a keresztyén blokk programjáról

A közlelmezési miniszter a Jegybank vezetésével tárgyal

Budapest, nov. 4. A ma hajnali fél 3 óráig tartó minisztertanács a nemzetgyűlés munkanyagával foglalkozott, azokkal az apró törvényjavaslatokkal, amelyek, mint már többször jelentettük, a nemzetgyűlési időszakán kerülnek benyújtásra. A minisztertanács a szakminiszterek ily irányu előterjesztésével jóformán teljesen végzett, már csak a nagyobb horderejű és a kivételes rendelet megszüntetése folytán törvényhozásilag szabályozandó javaslatok vannak hátra. Ezeknek a tárgyalását a jövő heti minisztertanácsra halasztották, mert ezen már a belügy-miniszter is részt vesz.

A törvényjavaslatok megbeszélése után az inségakció részleteivel, majd Bud János közlelmezési miniszternek a pénzügyi kibontakozásra vonatkozó előterjesztésével foglalkozott a minisztertanács.

A közlelmezési miniszter tegnap felkereste Popovics Sándort, a Jegyintézet elnökét, aki tegnap este utazott Frankfurtba a Nyugatmagyarországra vonatkozó pénzügyi kérdések likvidálása céljából és vele egész délelőtt folyamán pénzügytechnikai és pénzügyi adminisztrációs kérdésekről tanácskozott. E nagy horderejű beszélgetésbe később belevonták a Jegybank vezetését is: a deviza és valuta osztályok vezetőit.

Pénzügyi világban a közlelmezési miniszternek a Jegyintézet elnökével való tanácskozásáról sok verzió kering. Hiteles információja a megbeszélésekről senkinek sincsen, mert

a tárgyalások szigorúan bizalmas jellegűek voltak és egyébként is a tanácskozást Popovics visszaérkezése után folytatni fogják.

A minisztertanácsban a közlelmezési miniszter előadta a Jegyintézet vezetésével délelőtt folytatott beszélgetésének anyagát is.

Gömbös Gyula, a keresztyén koncentráció egyik vezető politikusa a parlament téli ülészakának megnyitására nagy beszédre készül, amely mintegy *exponéja lesz a keresztyén blokk parlamenti programjának*. A beszéd vezető gondolata az lesz, hogy megokolja a *keresztyén és nemzeti szövetkezésnek a zsidósággal szemben való szükségességét*.

Gömbös Gyula nagy folkészültséggel fogja kifejteni, hogy miért kell a magyarság minden rétegének a krisztianizmus nevében összefognia. Beszédét statisztikai alapon építi föl, főleg a kérdés kulturális, népességi és gazdasági részét fogja megvilágítani. Maradék-Magyarország gazdasági helyzetével kapcsolatban. Beszédének célja az, hogy a *magyarországi zsidóproblémát úgy a külföld, mint az ország közvéleménye számára az adatok megvilágításában mutassa be*.

Gömbös Gyula beszéde iránt politikai körökben érthető módon nagy érdeklődés mutatkozik. Gömbös Gyula egyébként kijelentette előtünk, hogy beszédében még a *magyar fajvédelem módjait és következő programját is ki fogja fejteni*.

A kisantant készülődik a keleti konferenciára

Feikelés Samos szigetén - A szultán lemondása

London, nov. 4. Diplomáciai körökben kijelentik, hogy az angol kormány a tengerszorosok kérdésének a lausannei program többi részétől való elkülönítését feleslegesnek tartja, mert nézete szerint a tengerszorosok kérdésének elkülönítése késlelteti a tárgyalások menetét. Most arról folyik a tárgyalás, hogy a tengerszorosok kérdését a többi kérdéssel együtt, vagy külön tárgyalják e.

Athén, nov. 4. (Havas) Samos szigetén feikelés tört ki. A lakosság a volt önkormányzati uralomra a nép-

szövetség kezessége mellett való helyreállítását követeli.

London, nov. 4. (Wolff) A szövetségesek köréből érkező konstantinápolyi jelentés szerint Tráciában három toborzó bizottságot lepleztek le. Az egyik az ország északnyugati részében, a másik Konstantinápolytól nyugatra és végül a harmadik az ország belsejében működött. A törökök a katonai műveletekre azt hozzák fel ürügyül, hogy népszámlálást akarnak tartani.

London, nov. 4. A „Times” jelentése szerint Szíriának több kép-

viselője Angorába érkezett, hogy Szíria jövőjéről, a kemalistáknak a lausannei értekezleten követendő magatartásáról és az arab országok kérdéséről tárgyaljanak.

Páris, nov. 4. A lapok egybehangzóan kiemelik a szultán elmozdításának nagy jelentőségét. A „Petit Parisien” nem hiszi, hogy az elhatározás tulságosan komplikálna a keleti béke problémáját, azonban nehézségek fognak felmerülni, ha a törökök megkísérlik, hogy Konstantinápolyban a béke aláírása előtt katonai erőket helyezzenek el. Ez a komplikáció elkerülhető, ha a szövetségesek szilárdan kitartanak meg-egyeződésük mellett és a törökök, valamint a volt szultán közötti minden közbenjárástól tartózkodnak.

Belgrád, nov. 4. Politis görög külügyminiszter ma este ide érkezik. Holnap délelőtt és délután Ninesics külügyminiszterrel fog értekezni. A tanácskozás tárgya a két országnak a keleti konferencián követendő magatartása lesz. Politis holnap este visszatér Athénbe. Sztambuliuszki bolgár miniszterelnök szerdán érkezik Belgrádba.

Konstantinápoly, nov. 4. (Wolff.) A mudaniai egyezmény határozmányainak értelmében a kelet-tráciai Csorlu kerületet átadták a török hatóságoknak. Ez az ország első kerülete, amely ismét török közigazgatás alá kerül.

A budaörsiek emléke

Budapest, nov. 4. Ma délután a budapesti egyetemek és főiskolák hallgatói a Vérmezőn a mult évi budaörsi esatában elesett bajtársaik emlékére ünnepséget tartottak. Az ünnepélyen az ifjuság nevében Melcsov György a „Csaba” bajtársi egyesület vezére, a tanárok nevében dr Kenyeres Balázs orvoskari dékán mondottak beszédet.

A délután folyamán a fővárosban az a hír terjedt el, hogy a Vérmezőn összegyülekezett ifjuság tüntető felvonulást szándékozik rendezni egyes lapok szerkesztősége ellen. Ez a hír vak hírek bizonyult, mert az ünnepség teljes rendben ért véget, az ünneplők kisebb csoportokban oszlottak szét s semmi rendzavarás nem történt.

A közigazgatási bizottság ülése

Debrecen sz. kir. város közigazgatási bizottsága hétfőn délután 4 órakor tartja november havi ülését, amelynek tárgysorozatán a szokásos előterjesztések szerepelnek a város előző havi állapotáról.

— A volt népszámláló biztosokat ismételtelen felhívja Csobán Endre főlevéltárnok, hogy a visszatartott 25% munkadíjukat a városi statisztikai hivatalban (Városháza, földszint 6.) a hivatalos órák alatt (8—2-ig) mielőbb vegyék fel.

Munkaadók a munkásbiztosítási díjtétel fölemelése ellen.

Budapest, 1922. nov. 4. A munkásbiztosító pénztárak a kommünig autonóm testületek voltak, melyeket a munkások és munkaadók közös járulékokból tartottak fenn és közösen igazgattak. Amikor a kommün után az autonomia megszűnt és a pénztárak a népjóléti tárca felügyelete alá kerültek, a régóta szükséges állami munkásbiztosítás elve valósult meg.

A népjóléti kormány a munkásbiztosítás ügyének végleges szabályozása érdekében törvénytervezetet dolgozott ki, melyet a parlament következő ülészaka elé fog terjeszteni. A tervezet egy részét ideiglenesen rendeleti uton léptették életbe, az általános munkásbiztosítási kötelezettség életbeléptetésével és a biztosítási díjtételeknek 3-ról 6 százalékra való fölemelésével. Ezzel föemelték a táppénz-járulékot is. A rendeletnek a járulékok föemelésére vonatkozó része megmozdította a munkaadók táborát, akik megkísérlik tiltakozni terheiknek ily módon való fokozása ellen. A Gyáriparosok Országos Szövetsége terjedelmes feliratot készített arról, mekkora megterhelést jelent az amúgy is alig teherbíró (?) gyáriparra a hat százalékos munkásbiztosítási díjtétel. Kimutatják, hogy magában a fővárosban másfél-milliárd koronával többet kell fizetniük a munkaadóknak, mind eddig. Az Országos Magyar Kereskedelmi Egyesülés is hasonló akcióra készül a rendelet ellen, ugyancsak felvoul-tatja ellenérveit, melyeknek kapcsán követeli a pénztárak autonómiájának visszaállítását. A harmadik nagy testület, a Kézműiparosok és Kereskedők Országos Szövetsége pedig, mely a kisiparosokat és kiskereskedőket csoportosítja magába, országos tiltakozó kongresszust hívott össze a díjtételek föemelése és az autonomia visszaállítása ügyében.

A mozgalomról illetékes munkaadói körökben a következő információkat kaptuk:

— Az akciót egyöntetű állásfoglalással fogjuk megkezdni. Valószínű, hogy erre a Kézműiparosok és Kereskedők Országos Szövetségének kongresszusa fog alkalmat adni. A kongresszuson ugy a fővárosi, mind a vidéki érdektestületek képviseltetni fogják magukat.

— A munkásbiztosítási kötelezettség kiterjesztése és az illetékek föemelése egyformán teljesítõerején felül terheli meg a nagy- és kisipart. A gyárak milliókat fizetnek ki hetenkint munkabérekre, aminek hat százaléka súlyos szám a teljesen stagnáló üzemek költségvetésében. A kisiparos pedig, aki két-három munkással dolgozik csak, az új rendelet alapján 8-10 ezer korona biztosítást kénytelen fizetni.

— Természetes, hogy ezt a megterhelést megint a fogyasztók fogják egész terjedelemben viselni. A nagyiparos a kisiparnak eladott, feldolgozott anyagot újabb százalékos felárakkal fogja megterhelni, a kisipar ugy ezt, mint saját tehertereleit a kikészített áruk áraiba kalkulálja be, a kereskedő is hozzászámítja a maga hatszázalékos tehertereleit ugy, hogy ez a rendelet újabb sorozatos drágulást fog előidézni.

A Hajdúföld telefonszám 3-48.

A zsidóság térfoglalása Magyarországon

Néhány adat Kovács Alajos miniszteri tanácsos könyvéből. Ára 240 K. Kapható szerzőnél. (Budapest, II. Fő-u. 68. I. e. 58-b)

Éles reflektorként világít rá a minap megjelent érdekes könyv sok olyan kérdésre, amely a legtárgyilagóbb tudomány, a statisztika tükrében meg is szünik kérdés lenni.

A könyv hiteles számadatokkal mutatja meg azt a megdöbbentő térfoglalást, amit a zsidók néhány évtized alatt elértek nálunk az egyes foglalkozási ágakban, a földbirtok, a hitelélet terén, a nemzeti vagyonban való részesedésben, a kultúrában, stb.

Ez a könyv tanulságos olvasmánya mindenkinek, aki mint jó magyar ember, szívén viseli a magyar faj és a magyar állam sorsát.

Egyes adatait a „Hajdúföld“ hasábjain ismertetni kívánjuk. Ez alkalommal a könyv nyomán csupán azzal foglalkozunk, milyen számarányban vett részt a zsidóság a nemrég lezajlott háboruban. Néhány adatot itt közlünk.

Az a körülmény, hogy a javakorbeli magyarság nagy tömegekben vonult ki a harctérre, a lövészárokba, ahonnan nehezen lehetett még csak rövid szabadságra is a család körébe, haza visszajutni, — a születések csökkenésében csakhamar megmutatkozott. Míg a keresztyéneknél a születések csökkenése már 1915-ben 31 és fél százalék volt s az a későbbi években 89,9%-ra fönövekedett, addig a zsidóknál csak 25 és fél százalék, később a legmagasabb arányú csökkenés is csak 49% volt. A keresztyén magyarságnál az elmaradt születések száma 1,215,000, míg a zsidóknál csak 39,6000, ami arányszámokban szölvá azt jelenti, hogy a háború négy éve alatt az elmaradt születésekből csak 3,2% esik a zsidóknál, akiknek az arányszámuk pedig 5%.

A házasságkötések száma 1914-ben a keresztyéneknél 80,8%, a zsidóknál 85%, de már 1915-ben ott 35,9, a zsidóknál 43,4: 1916-ban a keresztyéneknél 37,2, a zsidóknál 42; 1917-ben 44,9, a zsidóknál 48,6% és végül 1918-ban, melynek utolsó hónapjai már a leszerelés utánra esnek, a keresztyéneknél 75,4, a zsidóknál 74,7%, amely legutóbbi adat nyilván mutatja, hogy az előbbi évek aránylag csekély házassági számai csakugyan a katonai szolgáltatnak a következményei.

A zsidók már a béke éveiben is

kiseb arányszámokban teljesítettek katonai szolgálatot, mint a keresztyén magyarok. Az összlakosság 50% át tevő zsidóság a katonaságnak 1900-ban csupán 4,3%-át tette, ami azt mutatja, hogy a zsidóság valamiképpen kivonta magát a katonai szolgálat alól.

Még feltűnőbb ez a kibuvás a háború éveiben, amikor már csak a felmentés révén is reugeteg zsidó szabadult a katonaságtól.

De lássuk végül, milyen arányban vett részt a véráldozatban a zsidóság? Azt tudjuk, hogy igenis akadtak a zsidók között, akik valóban közösen harcoltak s a becsület mezején, az ellenség előtt valóban hősi halált haltak. A számok azonban itt is arról beszélnek, hogy ezen a téren sem érték el a zsidók azt a számot, ami összlétszámunknak megfelelő volna. Még abból az aránylag csekélyebb százaléku zsidó katonából is sokkal kevesebb volt a veszteség, mint a már eredetileg is nagyobb arányszámú harcolt keresztyén katonák közül.

A háborúban elesettek száma még ma sincsen teljes pontossággal megállapítva. A leghitelesebb adatok szerint a magyarországi hősi halottak száma hozzávetőleg 500 ezer. Ebből idáig pontosan 200 ezer hősi halottnak az adatait mutatták ki hivatalosan. Ennek a 200 ezernek 52,66% a róm. katolikus, 9,55 a görög kath., 14,64 a református, 6,96 a lutheránus, 13,15 a görögkeleti, 0,37 az unitárius és 2,57%-a a zsidó. Tehát a zsidók felényi számmal szerepelnek a hősi halottak közt, mint amennyi órájuk népességi arányszámuk szerint jutna.

Röviden összegezve: a keresztyén lakosságnak 2,8 százaléka pusztult el a háborúban míg a zsidó lakosságnak mindössze 1,1 százaléka. Ezeknek is jórésze nem a harctéren vagy pedig ott szerzett sebesülés következtében.

A statisztika megvesztegethetetlen adatainak a világosságánál döbbenünk meg igazán azon a cinikus vakmerőségen, amellyel Sándor (Schlesinger) Pal és társai merészelnék arról beszélni, hogy a zsidóság a háborúban az öt illető 5%-nál is magasabb véráldozatot hozott.

A könyv többi részének ismertetésére még visszatérünk.

A fascisták kapcsolata Magyarországgal Mussolini plurális választójogot tervez Leszeret a fascista hadsereg

Róma, nov. 4. Az „Idea Nazionale“ jelentése szerint Mussolini miniszterelnök a választójog reformját tervezi a többségi választás alapján lajstromos szavazással. A proporciónális választást a kisebbségekre fogják korlátozni.

Róma, nov. 4. Mussolini miniszterelnök tegnap hosszú ideig tanácskozott Barzini hírlapíróval az Amerikában megindítandó nagy olasz ujság ügyében.

Firenze, nov. 4. A fascisták ma a trónörökösnek fekete inget nyújtottak át.

Róma, nov. 4. (Stefani.) Mussolini miniszterelnök az északamerikai olaszokhoz üzenetet intézett, melyben felhívta őket arra, hogy egyesülje-

nek a haza határain kívül is, mint ahogy azt a fascista jelvény két nyálába jelképezi. Ilyenformán egyesülve nemcsak saját boldogulásukat mozdítják elő hatáson, hanem annak a nemzeti javát is, amely nekik vendégszeretet nyújt és amelynek ők is nem értéktelen polgárai. Legyenek büszkéek arra, hogy olaszok és hangoztassák fenn hazájuk nevét.

Róma, nov. 4. A győzelmi emlékünnepe ma a Santa-Maria degli Angeli templomban mondott ünnepélyes gyászmisével kezdődött, amelyen a király is megjelent.

Mise után a király nagyszámu kíséretével megjelent a névtelen katonai emléknél. Teljesen egyedül

kiszállott kocsijából, majd egy hatalmas koszorút helyezett el a sírra. Amikor a király rövid imádsága után felemelkedett, az összesereglett tömeg lelkesen megéljenozte az uralkodóházat.

Az emlékünnepe alkalmával Mussolini miniszterelnök kiáltványt intézett az ország lakosságához, melyben a békés munkára hívta fel az olasz népet. Kiáltványában kijelentette, hogy a kormány kormányozni akar és fog is kormányozni.

Zürich, nov. 4. A „Giornale d'Italia“ közli, hogy a fascisták demobilizációs jóformán teljesen véget ért. A fascista legénység mindenütt visszatért lakóhelyére. A közéleti munkák ismét normálisan működnek.

Páris, nov. 4. A „Chicago Tribune“ szerint Mussolini kormányának tegnap a fiumei kérdéssel foglalkozott. Ebben a városban D'Annunzio legionáriusai ismét mozogódnak és a fascistákkal szövetségben újabb meglepetést készítenek elő, melynek az a főcélja, hogy Olaszország véglegesen anektálja Fiume területét.

A tudósító szerint Mussolini azonban nem akarja Fiumét formálisan anektálni, sőt a rapallói szerződést is tiszteletben akarja tartani, azonban rá fog mutatni arra, hogy az olasz kisebbségre vonatkozó egyezmény nem felel meg a kívánalmaknak, miért is módosítani kell.

Róma, nov. 4. A magyar közvéleménynek tisztában kell lennie azzal, hogy Mussolini győzelme a céltudatos, meg nem alkuvó nemzeti érzés győzelme. Kétségtelen, hogy ennek a győzelemnek csak lelkesítő, acélező hatása lehet a megújuló, acélt küzdő magyar nemzeti szellemre is, amely most két oldalról: Angora és Róma felől láthatja, mekkora erő van a nemzeti öntudatban és mit vihet véghez a bátor cselekvés politikája?

Azokra a kísérletekre, amelyek bizonyára Magyarországon is megvannak s amelyek destruktív, anarchisztikus színen igyekeznek feltüntetni az olasz fascizmust, az felelhető, hogy Viktor Emánuel még lelkesebben, mélysegesebben nem ünnepelte Olaszország, mint ezekben a napokban. Eddig is óriási népszerűsége szinte hihetetlen mértékben fokozódott.

Olaszországban általános a vélemény, hogy az ország külpolitikájában igen fontos változások fognak történni. Ez az új politika semmi esetre sem lesz a gyöngéségnek és megalázódásnak az a politikája, amelyet eddig folytattak. A magyar politikuskoknak tehát nagy figyelemmel kell kísérniük az új olasz külpolitikát. S mert a fascista párt érzelmek Jugoszlávia iránt közismertek, az olasz-magyar viszony csak elmélyülhet s Magyarország csak nyerhet Olaszország új irányzatával.

A helyzet és a fascista vezetőemberek föfogásának ismerete alapján az jósolható, hogy ha a magyar kormányfőriak szoros kontaktust tudnak tartani az olasz kormánnyal, Magyarország óriási előnyökhöz juthat.

Róma, nov. 4. Mussolini miniszterelnök ma fogadta a hírlapírók küldöttségét és kijelentette, hogy a sajtószabadságot nem fogja korlátozni, ellenben a sajtó utján elkövetett vétségekkel szemben a törvény értelmében fog eljárni.

Kulcsár Imre és Fia

Mindenféle katonai és egyenruházati

EGYHAZ-TÉR 4. SZ.

Tud. egyetemi-, leány- és fiu deak sapkagyártás.

A jugoszláviai Országos Magyar Párt memoranduma a választói jog ügyében. Belgrádból jelentik: A választójogi rendelet kiterjesztésével kapcsolatban tudvalevő, hogy a jugoszláv belügyminiszter bizalmas íratban értesítette a hatóságokat, hogy a választói névjegyzékbe nem szabad nemzeti névjegyzékbe nem vegyenek fel. Az Országos Magyar Párt a rendelet megváltoztatása érdekében az egyéb nemzetiségekkel együttesen akciót kezdeményezett, melynek eredménye az volt, hogy a belügyminiszter sérelmes rendeletét két újabb utasítással egészítette ki. Az egyikben elrendelte, hogy a közhivatalnokok, tekintet nélkül nemzetiségükre, felveendők a névjegyzékbe, a másikban pedig arra utasította az összes hatóságokat, hogy a román állampolgárokat felvehetik a listára. A jugoszláviai Országos Magyar Párt tiltakozó memorandumot készített a belügyminiszter újabb rendeletei miatt is, melyet ugy a kormány tagjainak, mint az összes kupstinai képviselőknél megküldöttek.

Uj vulkán Thüringiában. Thüringiából jelentik: Fulda és Herra városok között olyan földalatti természetű jelenségeket vettek észre az utóbbi időben, amelyekből eddig ismeretlen vulkán kitörésének kezdetére vezetnek. A geológusok nagy valószínűséggel tartják, hogy rövid idő múlva meg fog történni az első vulkánikus kitörés. A veszedelemes területen megszüntettek minden közlekedést.

Ifjúsági Konferencia Derecskén. A Keresztény Ifjúsági Egyesületek vezetősége f. hó 12. és 13. án Konferenciát rendez a tiszántúli keresztény ifjúság számára Derecskén. Kívánatos, hogy Debrecen minél több 16 éven felüli fiatalemberrel képviselje magát. Akik kellő időben jelentkeznek, azoknak elszállásolásáról gondoskodva lesz. Ennivalót pedig vagy magunkkal viszünk, vagy ott kapunk. Utóbbi esetben kb. 600 korona lesz a költség. Résztvenni csak az első napon is lehet, tehát akik hétköznap nem jöhetnek, legálább 12-ére, vasárnapra jöjjenek. Jelentkezést elfogad, vagy érdeklődőknek bővebb felvilágosítást ad a debreceni K. I. E. titkára, Mezei Béla vallástantatói lelkész. Ispótytelep 11. sz. a. vasárnap, 5-én d. u. 4 órakor.

A Debreceni Gyorsírók Társasága 10-én, kedden délután a ref. kollégiumban I. emelet 22. szám alatt választmányi ülést tart, melynek tárgya többek között gyorsíróverseny rendezése, kapcsolatban a debreceni gyorsíró bajnoksággal. Kéretnek a választmányi tagok okvetlenül megjelenésre.

A közutak kijavitása. A törvényhatósági bizottság egyik legutóbbi közgyűlésén 2,520.000 koronát szavazott meg a közutak kijavitására. A polgármesteri hivatalhoz tegnap irat érkezett a kereskedelmi minisztertől, amelyben a közgyűlési határozatot jóváhagyta.

Nyilatkozat. Mult vasárnap számunkban: „Az újkori Kékszakkallu herceg” címen megjelent cikkben foglalt adatok téves információk alapulnak. Meggyőződést szerezünk arról, hogy Buzás Lajos debreceni vendéglős ellen, aki megszállott területéről önként jelentkezett a debreceni államrendőrségen, semmi néven nevezendő bünvádi eljárás nincs folyamatban. Ezt a nyilatkozatot nem az érdekelt fél kívánságára, hanem tárgyilagosságának megővése céljából tesszük.

Alföldy Károly tánciskolájában november hetedikén új tanfolyam kezdődik. Beiratkozások Petertia 2.

NAPSUGÁR vagyonmentő árverésre november hó 10-ig adhatók be tárgyak, Piac-u 10. I. emelet alatt. Telefon 10-10. Árverés november hó 13-14 én.

Haziur, aki befalaztatja a lakóját. Darab István a Gizella-ut 38. szám alatt levő házban vállalt viceházmesterséget. A ház tulajdonosa a Walla-féle cementgyár részvénytársaság volt. A viceházmester régi lakását adta cserébe az előtte ott szolgáló viceházmesternek, ő pedig a házmelletti telken lévő barakban kapott lakást. A részvénytársaság legutóbb eladta a házat és az új tulajdonos ki akarta lakoltatni Darab Istvánt. Amikor ez nem akart lakásból kiköltözködni, befalaztatta a barak ajtaját, úgy hogy most az ablakon keresztül kell a viceházmesternek és családjainak a lakásba jutni. Sőt a háztulajdonos most még az ablakot is beakarja falaztatni. Emiatt Darab István somas visszahelyezési keresetet indított, följelentette az új tulajdonost személyes szabadság megsértése címén, az ismeretlen kőművesmester ellen is följelentést tett, azonkívül pedig a háztulajdonos ellen birtokháborítási pört indított.

„Elite” Divatlap 1922/23. évi őszi-téli idényre megjelent. 1200 részben színes modell-képekkel 100 oldalon. Téli kabátok, ruhák, aljak, estélyi-ruhák, bluzok, fiu- és leányka ruhák és fehérneműek számára. Bolti ára 300 korona. La Mode de Paris 200 korona. Parisiens 120 korona. Minden könyv- papír kereskedőnél és újságárúsnál kapható. Szabásminták bármely rajz után megrendelhetők a kiadóhivatalban, Mátyásy Gusztáv Budapest, IV. Károly-körút 8.

NAFONTA FRISS
hideg felvágottak,
csemesajtok, desszertek,
halkonzervek
Piac u. 51. **Csanaknál**
Telefon 70.

Felkörüjük helybeli és vidéki előfizetőinket, sziveskedjenek előfizetésüket megújítani, nehogy kénytelenek legyünk lapunk küldését megszüntetni.

FEHÉRTÓI temetkezési intézete
DÉGENFELD-TÉR 4. SZÁM, (Saját ház)
Telefon: nappal 11-85, éjjel 10-91.
Végez temetéseket helyben és vidéken jutányos árban személyes felügyelet mellett.
:: Exhumál és hullaszállítást vállal! ::
Raktáron: ÉRCZ- és MŰVIRÁGKOSZORUK!

A nagybeteg névaláírása. Muziczky Ignac 64 éves nyugdíjas nagyon betegnek érezte magát és végrendeletet akart. A 74 éves Gutmann Tamás ügyvédet hívatta, aki elkészítette a végrendeletet. Tanuk nem voltak jelen. De amikor aláírásra került a sor, Muziczky annyira rosszul lett, hogy csupán ákombakomott tudott a tollal írni, mire az ügyvéd kezébe vette a tollat és odaírta a beteg nevét. Később az örökösök összeveszték és az ügyvéd ellen eljárás indult meg okirathamisítás miatt. Az ügyvéd az írásszakértők ellenkező véleménye dacára tagadta, hogy ő írta a végrendelet alá a nevet. A törvényszék felmentette, mert a végrendeletet olvashatatlan betűkkel kézzel írták meg és így az ügyvéd, mint néviro szerepelhetett az aktusnál.

A Népszerű Főiskola e heti programja. Ma, vasárnap 11 órakor dr. Zivutka Jenő m. tanár előadása a szépirodalom rombolásáról. Hétfőn délután 5 órakor dr. Illyefalvy V. Géza a német szocializmusról tart előadást s tudományos szempontból rajzolja meg korunk egyik legjellemzőbb társadalmi mozgalmának fejlődési vonalát, s a vezéralakok Rödbertus, Lasalle és Marx képét. Ugyancsak hétfőn 6 órakor dr. Tankó Béla minden ember legbensőbb és legfontosabb problémáját, a világnézet kérdését fejtegeti. Szerdán mindkettőn folytatják előadásait. Csütörtökön 5 órakor dr. Tankó Béla harmadik előadása után dr. Hankiss János Lafontaine születésének 300 éves jubileuma alkalmából a nagy mesemondót jellemzi. Pénteken Illyefalvy és Tankó folytatják előadásait. Jegyek jogkari dékáni hivatalban kaphatók.

SPORT

A vasárnapi program

A keleti kerület bajnokságáért folyó küzdelem utolsó fordulója lesz ma s a szezonvégi mérkőzések heves küzdelmei ígérnek. Az úgertő-téri pályán a DEAC kiütő formában levő együttese csap össze a DTE csapatával, amelyet állandó balszerencse kísér. A DEAC-DTE mérkőzések elejétől fogva mindig a leghevesebb és legizgalmasabb lefolyásúak voltak és szép sportot nyújtottak. A mai összecsapás is előreláthatólag igen heves iramú lesz s bár a DEAC az utolsó időben hatalmasat javult, minden tudását és lelkesedését bele kell vinnie a játékba, hogy a győzelmet kivívja. Az erőket egyaránt fogja az a körülmény is, hogy valószínűleg mindkét csapat nélkülözni lesz kénytelen egyes játékosait s így az eldöntetlen eredmény egyáltalán nem volna meglepetés. Ha az egyetemi együttes ismert lelkességével ki is vívja a győzelmet, az csak minimális arányú lehet a papírforma alapján. Fokozza a mérkőzés érdekességét az is, hogy az eredmény a bajnoki lista első helyezésére, ha pillanatnyilag nem is, de végeredményben nagy hatással lehet. A mérkőzést fővárosi bíró vezet. Megelőzőleg a II. csapatok szállnak sikra a szövetségi díjért.

A DKASE má Nyíregyházára rándul át, ahol a Törökvesztés játsza le utolsó mérkőzését. A DKASE átcsoportosított együttesének előreláthatólag könnyebb dolga lesz a Törökvesztés 3-4 gólkülönbségű győzelmet fog aratni.

Színház

HETI MŰSOR:

Vasárnap délután: Sárka keztyű.
Vasárnap este: Lili bárónő.
Hétfő: Boccaccio. A) bérlet.
Kedd: Hattyu. Bérletszűnet.
Szerda: Boccaccio. B) bérlet.
Csütörtök: Boccaccio. C) bérlet.
Péntek: Hattyu. D) bérlet.
Szombat: Boccaccio. Bérletszűnet.
Vasárnap délután: Lili bárónő.
Vasárnap este: Magdolna.

Színházak és mozgószínházak közleményei:
Ma délután Halassy, Rubinyi Sötét Balázs László és Szigeti felléptével mérsékelt helyárakkal Sárka keztyű, este pedig Timár Ila, Kovács Terus, Markovics és Unger főszereplésével Lili bárónő.

Holnap hétfőn A) bérletben Boccaccio. Voith Ilonán kívül Timár, Kovács Terus és az egész operettszemélyzet részvesz. Az énekszámok farszító betanítását a vezénylő Müller karnagy, a rendezést pedig Szigeti végezte, aki mint Lambertuccio a III. felvonásban kup ézni fog.

Uránia. Kornevillei harangok Szvittlik dalaival ma utoljára. Hétfőn Olgol szenzációs tragédia Emil Janningsgal.

Tűzriadó! Rang és mód.

Uri banditák a Meteor mozgóban vasárnap. Szerdán közkívánatra a Megfagyott gyermek kerül bemutatásra.

Arany borju amerikai társadalmi dráma ma utoljára az Apollóban.

Bálvány. Egy hindu tincosnő regénye és India csodái két részben egy előadison hétfőn az Apollóban.

KÖZGAZDASÁG

A Debreceni Kereskedő Társulat válsága

Az ős Kollégiumhoz hasonlóan megnézült az idők járása az 1715 óta tevénykedő, négy iskolát fenntartó Kereskedő Társulat fölött is, mely isko ának (kereskedő tanonciskola, polgári fiu, négyévfolyamu fiu és női felsőkeresked. isk. és internátus) a folyó iskolai évben összesen 1240 növendékük van.

Az utóbbi évek mind nehezebb anyagi körülményei súlyos válságba sodorták a társulatot s a szeptemberben részben újalakult vezetőség óriási munkát fordított arra, hogy tisztán feltárja a társulat anyagi helyzetét. Mivel ezt oly vizsgatallannak látja, hogy normális társulati tevékenység és költségvetés keretén belül konszolidálni lehetetlenség, elhatározta, hogy a társulatot kívül álló erők segítségét is kérni fogja oly célból, hogy a társulat a súlyos válságból kisegíttessék. Kérelmrel fog fordulni, segítségért céljából, a hatóságokhoz, s a város s az ország kereskedő társadalmához, az iskolák végzett növendékeihez, egyben iskoláinak tandíjait is kénytelen lesz oly összegekre emelni, melyek ha nem fogják is megközelíteni a békebeli tandíjak arányát, mégis erősebb teherbírára segítik a társulatot.

Egyben elhatározta a vezetőség az is, hogy eddigi, aránylag kis számot magában foglaló tagsági körét kibővíti, törekszik bevonni minden bejegyzett debreceni kereskedőt s az eddigieknél sokkal intenzívebb gondot fog fordítani a kereskedők szervezésére, jogos érdekei megvédésére. Egyáltalában arra törekszik, hogy ne csak irányítani tudja az összes debreceni kereskedelmi erők tömörítésével Debrecen kereskedelmét, de az ország kereskedelmi életében is igyekezni fog azon pozíció kivívására, mely Debrecen kereskedő társulatját jogosan megilleti, s melyet viszont Debrecen ezen értékes osztálya betölteni köte ezett is.

A méz kivétel ellen. A debreceni mezőgazdasági kamara azzal a kérelemmel fordult a földművelésügyi miniszterhez, hogy a méz kivételre semmi címen kivételosen se adassék engedély, mert a télen katasztrófális helyzetbe sodródik a magyar méhészet. A szárazság miatt nem volt jó méhlegelő és a legtöbb méhészetben alig van téli etetésre elegendő méz, számos helyen pedig teljesen hiányzik, úgy, hogy e télen rendkívül sok méhészlád fog éhen pusztulni. Ha még a kevés méz készletet is külföldre vihetnék a spekulánsok, a magyar méhészet válságba kerülne.

Üszög elleni csávázás. A mostani nedves, hideg időjárás mellett különösen fontos, hogy a vetőmagot üszög ellen „Klorol”-al csávázzuk, mert ez biztosan megöli az üszög gombákat. Az üszög fejlődésére különösen kedvező késői vetéseknél egy gazdának sem szabad csávázatlan vetőmagot használni, mikor csekély kiadás és kevés fáradsággal biztosíthatja termését. Klorol beszerezhető a Mezőgazdasági Kamaránál (Piac-utca 9. I. emelet).

A TŐZSDE
Magyar korona: 22.
Zürichi jegyzés:

	Nyitás	Zárás
Berlin	9	9
Amsterdam	216.80	214.60
Newyork	546.—	546.50
London	2442.—	2441.—
Páris	37.50	37.50
Milánó	22.95	22.85
Prága	17.25	17.25
BUDAPEST	22	22
Zágráb	221.00	220.00
Varsó	0.400	0.400
Bécs	0071	0071
Oszt. bg.	0074	0074

Devizaközpont jegyzése

VALUTÁK

Napoleon 9100, Angol font 11200—500, Leva 1700—180, Dollár 2500—575, Francia frank 173—78, Márka 4500—5000, Lira 105, Osztr. korona 325—35, Lei 1600—700, Sokol 78—82, Svájci frank 455—70, Korona dinár 3760—920, engvel márka 1800—1900, Hollandi forint 990—1002, Belga frank 161—166.

DEVIZÁK

Amsterdam 990—02, Bukarest 1600—700, Kopenhága 505—510, Krisztiánia 455—65, London 11200—500, Berlin 45—50, Olaszország 105—10, Páris 173—8, Prága 78—82, Stockholm 673—88, Sváje 455—70, Bécs 325—35, Zágráb 940—980, Newyork 2500—2575, Varsó 18.00—19.00.

Almavásár

KÖZTISZTVISELŐK
ÁRUDÁIBAN

Meggyőződhet arról minden **BUTORT** vásárló, hogy **butorait**, melyek saját gyáramban készülnek, a legolcsóbb **gyári áron** beszerezheti

Jancsó Testvérek

műbutorasztalásárk és fakoporsók gyára
Debrecen. Gyártelep: Bárczi-utca 3. sz.
TELEFON 10—35.
Butorraktára Csapó-u. 17. színházi átjáró.
Megrendelére fakoporsókat a legolcsóbban szállít. — Árjegyzék ingyen.

Nehéz az élet,

jó ruhába járni gondot ad, **VÉGHEZ** olcsón beszerezni tessék menni, hol **kevesbé használt** finom férfi ruhák állandóan kaphatók.
Vár-utca 2. sz. (Zenedével szemben)

Csapó 95. **Lengyel** **Csapó 28.**
KELMEFESTŐ
FEST **mindennemű ruhákat** TISZTIT
legolcsóbban és kifogástalanul.

Darabos mész

oltott mész, cement, téglá, eserép, fedél- szára, porosz lemez, szén, azonnali szállításra beszerezhető:

BARTHA fatelepén,
Ispotaly-n. 3—c. Telefon 785.

Férfi és női KALAPOK

KÉSZÁRU KAPHATÓ **K**ALAKÍTÁSÁT ÉS FESTÉSET SZAKSZERŰEN ÉS GYORSAN ESZKÖZÖLNEK

M. NAGY MIHÁLYNÁL Péterfia-utca 8. sz. alatti.

Öcskagépeket, vasat,

fémét és egész gyárberendezéseket, ha leégett is, a legmagasabb napi áron vesz **KEMÉNY SÁNDOR** Budapest, Visegrád-utca 43. Telefon 159—45.

Gazdák figyelmébe!!

Legjobbnek elismert csepeleti egyes ekék, könnyű keftős ekék, boronák, amerikai rendszerű lokópák, szénagyújtók, vetőgépek, repavágók, tengeri morzsológok, daráló, marokrakó aratógépek gépkatrészek és minden egyéb gazdasági eszköz nagy választékban

Ráhrer Sándornál

Debrecen, Piacz-u. 43. Telefon 962.

Ugyanott **NEUSCHLOSZ-LICHTIG** Repülőgépgyár és Faipar R.T. vezérképviselője Hajdu, Szabolcs, Szatmár és Bereg vármegyék részére.

Speciális

szörme és keztüfűfestés mély fekete és minden színre felelősséggel. Női és férfi kalapok, mindennemű fonalak fehérítése és festése minden színre minta után, rögzítéssel napállóan, tömegmunkákat vállalok, gyorsan és pontosan készítek.

HUNGÁRIA gőzmosó kelme- és ruhafestő vegyítészítő vállalat Debrecen, Péterfia 4.

LIBÁNDY ANDOR

Legszébb és legmodernebb kidolgozású **FÉNYKÉPEK** és gyönyörű fénykép-nagyítások készülnek **Huszthy András** :: ujonnan átépített műtermében :: és nagyítási műintézetében. **EGYHÁZ-TÉR 4.**

APRÓ HIRDETÉSEK

Apró hirdetések díja hétköznap 10 szög 30 kor., minden további szög 3 kor. Vasár és ünnepeken 10 szög 40 kor., minden további szög 4 kor. Vaatagabb betűből szedett szavak kétszeresen számítanak

Birtokom

Debrecenben Nagyerdőnél azonnal kiadom (feles, társ stb) 200 holdas tekerete homok négy-szobás gazdasági épületekkel. Előnyös mondókáját írásban. Érdeklődni Csapó-u. 19. Ügyvédi iroda.

Vasabrocs

van eladó kisebb nagyobb mennyiségben lapunk kiadóhivat lábán Piac-u. 59. szám.

Zongora.

karakül női félhosszu kabát eladó. Nagyerdő, Városi villa 3. emelet 10. ajtó.

Eladó

66 db merinó anyajuh és ugyanannyi tirma. Páonként 14000 kor.ért. Ertekezni lehet Dr. Jékey István föld-birtokosnál Fülöp-száróc, Szatmár.

Butorozott szobát keresek. Cim a kiadóban.

Kiadó

butorozott szobáját jelentse b Nagylajos Irodához Veres-utca 9. Díjmentesen adja ki az irodát!

Kut-utca

5. számú ház is elkel! Ne tessék tehát most már érdeklődni utána! Az eladást eszközölte, lebonyolította Debrecen és Hajdúvármegye legregibb adásveteli irodája, a Nagy Lajos Országos Ingatlanforgalmi Vállalat. Központi iroda: Debrecen, Veres u. 9. A tulajdonos személyes vezetése alatt, Fővárosi iroda: Budapest, VIII., Karpfenstein-utca 26. Eladási és hirdetési megbízások állandóan főlvetenek!

Biberrel

bélelt új városi bunda eladó. Ertekezni Vitáriusnál. Piac-utca 16.

Ó-bort

megvételre keresek 15—20 hektoliter. Ajánlatokat a kiadóba kérek az ár megjelölésével „Ó-bor” jellegre.

Cipő

44-es tiszta új eladó Darabos u. 44. sz. 5. ajtó

Rud József
kés és műszerműves Debrecen. Széchenyi-u. 1.

Szigoruan

tisztességes mellékereset! Kényelmes mellékfoglalkozás! Tekintélyes jövedelemhez jut, ha eladó házat földet, vagy szőlőt juttat eladás végett a Nagy Lajos Irodához, Veres-utca 9. Közös haszon! Fele kereset! Teljes titoktartás!

Megbízható

jobb nő bejárónak felvétetik. Miklós-utca 21.

Tanoról

heres hatodikos rögös és harmonikus gimnázista fiúhoz tanára teljes ellátással, Varga jóságfélélyű Nyírbételez.

Nyugdíjas

vasutas v. postatiszt állandó foglalkozást nyertes és százalékos jövedelem mellett kiskiadóba.

Kifutó fiú

este 6 óráig 10 óráig való időre veszi lapunk kiadóhivatalt.

Bélgöngyöl és vesőműtész PAULÓ I. Széchenyi-u. 11. Telefon: 13—41

Rikkancokat vasgas fix fizetés és jutálékkal felvevő az Újságtérhez Vállalat Piac-u. 16.

Gebauer Károly és Tsa

Debrecen legregibb és legszolidabb temetkezési vállalata, a legújanszabban rendez temetéseket helyben és vidéken, a legegyszerűbbtől a legdiszesebbig. Exhumál. Szállításokat eszközöl. Tisztviselőknek árengedmény. **Debrecen, Kossuth-utca 2. (Városháza épület.)** Telefon nappal: 103. Telefon éjjel: 60.

Meghívó

A MAGYAR NEMZETI KÖNYV- ÉS LAPKIADÓ VÁLLALAT R-T. 1922. november 9-én, csütörtökön, d. u. fél 5 órakor Debrecenben, a „Debreceni Kereskedő Társulat” diszterternében (Piac-u. 8. sz. I. em.) tartandó **rendkívüli közgyűlésére.**

A folyó évi november hó 1-ére összehívott rendkívüli közgyűlés az alapszabályok 18 §-a értelmében, kellő számú részvényes hiánya miatt megtartható lett. Ezen újabb rendkívüli közgyűlés az alapszabályok 16. §-a értelmében tekintet nélkül a megjelent részvényesek számára, határozni fog a napirendű kitért tárgyakban.

TÁRGYSOROZAT:

1. Alaptőke felemelése 1.800.000 koronára.
2. Alapszabálmódosítás.
3. Mostani igazgatóság és felügyelő bizottság lemondása.
4. Új igazgatóság és felügyelő-bizottság választása.
5. Esetleges indítványok.

AZ IGAZGATÓSÁG

A közgyűlésen csak az a részvényes szavazhat, akinek részvényeit a közgyűlés előtt legalább 30 nappal nevére írták és emellett részvényeit 3 nappal a közgyűlés előtt a társaság hivatalos helyiségében letette.

Patkányirtó szerek,

mindenféle pipereszappanok, parfümök kölniszeszkek, fogkezes és hajápolószerek stb legolcsóbban beszerezhetők a **Korzó Drogueriában** Piacz-utca 42. TELEFON 14-80

KONCZ fest és tisztít

mindennemű ruhát gyorsan és kifogástalanul tisztít **DEBRECEN, PÉTERFIA U. 4. ARANY JÁNOS-UTCA 10. sz.**